

ACCESUL DESCHIS – UN NOU MODEL DE ACCES LA INFORMAȚIE ȘI CUNOAȘTERE

*Conf. univ. dr. Nelly ȚURCAN,
Facultatea de Jurnalism și Științe ale Comunicării, USM*

Abstract

In the Information and Knowledge Society the free information circulation is essential for the realisation of the universal access to the information and knowledge. The Open Access was sustained by several international associations of researchers, publishers, librarians, and the Association of the Librarians of the Republic of Moldova (ABRM).

The author, dr. Nelly Turcan, analyses the strategies and the models, that ensure the Open Access to the scientific literature.

The paper highlights the potential benefits of the Open Access and detects groups (authors, readers, teachers and students, libraries, universities, publishers, governments) that OA serves and the benefits for each group.

The Open Access serves citizens, which gives access to recent researches and to researches already funded from public money and taxes. The Open Access helps indirectly the citizens offering the information assistance to the researchers and other people using the study's results.

Keywords: *Open Access, Information Society, universal access to the information, information circulation, research, researcher, scientific literature.*

Cunoașterea este esențială pentru cele mai diverse activități și valori umane, inclusiv pentru libertatea, exercitarea puterii politice, dezvoltarea economică, socială și personală.

În societatea informațională și a cunoașterii, libera circulație a informației este un principiu fundamental pentru eliminarea decalajelor care există între comunitățile privilegiate și neprivilegiate, între cei bogați și cei săraci privind accesul la cunoștințe. Incluziunea socială și puterea economică, de asemenea, sunt realizate într-o societate în care cetățenii au acces universal la informație și cunoștințe, atât la informația publică, cât și la informații specializate sau personalizate, referitoare la anumite domenii profesionale, informații din domeniul culturii sau pentru necesități vocaționale. Accesul liber la informație și cunoaștere este un factor-cheie în realizarea accesului universal la informație și cunoaștere. Cunoștințele diferă de bunurile fizice și de servicii. Ele pot fi multiplicare și partajate. Astfel, accesul la cunoștințe nu trebuie să fie limitat.

Economiile emergente ale țărilor în tranziție și în curs de dezvoltare nu sunt cu mult în urmă în construirea infrastructurii informațiilor necesare pentru dezvoltarea economiei durabile. Cu toate acestea, țările în tranziție și în curs de dezvoltare au limitări în ceea ce privește reducerea decalajului digital în cadrul societăților, din cauza existenței comunităților marginalizate și privilegiate privind accesul la informație și la cunoaștere.

Suținerea accesului la informație și cunoaștere, precum și eliminarea acestei inegalități intelectuale este realizată de

mai multe inițiative internaționale. Una din ele este mișcarea *Accesul Deschis* (*Open Access – OA*).

Inițiativele privind *Accesul Deschis* sunt în plină desfășurare în țările dezvoltate care au deja o infrastructură informațională necesară. Republica Moldova a pășit spre susținerea acestei inițiative prin aprobarea în anul 2009 a Declarației Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova privind *Accesul Deschis* la informație.

Dar, ce prezintă Accesul Deschis?

Este un fenomen relativ recent, care a pornit de la convingerile că cercetările, finanțate din banii publici, ar trebui să fie accesibile în mod liber, în special cu răspândirea tehnologiilor informaționale și de comunicare (TIC) și a internetului. Premisele pentru lansarea inițiativei *Open Access* s-au format în anii '90 ai secolului trecut, când se constată dintr-o parte desfășurarea „crizei serialelor”, datorită creșterii costurilor revistelor științifice. Conform datelor din revista *Library journal*, cele mai esențiale majorări ale costurilor pentru publicații periodice au fost înregistrate pentru revistele din domeniul științelor fundamentale și reale. De exemplu, costul revistelor din domeniul chimiei a crescut de la 1995 USD, în anul 2000, până la 2695 USD în anul 2004; în domeniul fizicii – de la 1865 USD până la 2543 USD [1]. În prezent, cel mai mare procent de creștere a costurilor la reviste se înregistrează în domeniul științelor sociale, cu toate că cifrele absolute rămân cu mult mai joase decât în științele reale. Astfel, din anul 2000 până în prezent, costul revistelor în domeniul științelor politice a crescut cu 59%, de la 226 USD la 360 USD; costul la revistele sociologice s-a majorat cu 54 la sută; în domeniul educației, în economie și business – cu 49% [2, 3]. Iar din altă parte, este constatată criza din biblioteci, din cauza finanțării insuficiente pentru abonarea la reviste științifice. Chiar și cele mai bogate universități nu se

pot abona la multe reviste științifice, atât din cauza costurilor mari, cât și din cauza reducerii bugetelor bibliotecilor.

Această situație a atras atenția asupra unui model nou de acces la informație, care ar oferi o alternativă pentru abonarea la revistele scumpe.

Mișcarea pentru *Accesul Deschis* la informația științifică este activ promovată în ultimii ani, fiind susținută de tot mai mulți participanți. Aceasta este în prezent dezbătută de către guverne, organisme de finanțare, universități, editori și de către biblioteci din întreaga lume. Există beneficii economice, sociale și educaționale considerabile de a face accesibile rezultatele cercetărilor, de a le pune la dispoziție fără bariere financiare, juridice și tehnice.

Acțiunile politice pentru sprijinirea *Accesului Deschis* au contribuit la apariția unei serii de declarații. ***Inițiativa Accesului Deschis de la Budapesta*** (februarie 2002), ***Declarația de la Bethesda privind politica editorială*** (iunie 2003) și ***Declarația de la Berlin privind Accesul Deschis la cunoștințe în domeniul științei și științelor umanitare*** (octombrie 2003) sunt cele mai importante și influente pentru circulația *Accesului Deschis*. În fiecare din aceste declarații este propusă definiția *Accesului Deschis*. Aceste trei definiții ale *Accesului Deschis* diferă foarte puțin și pentru că ele, în esență, sunt similare, este acceptată o denumire colectivă – definiția ***Declarației BBB***, care se rezumă la următoarele: *Accesul Deschis* (*Open Access*) este accesul digital, online, gratuit la literatură, fără majoritatea restricțiilor privind drepturile de autor și de acordare a licențelor.

Actualmente termenul *Acces Deschis* este utilizat pe scară largă în cel puțin două sensuri. Pentru unii, OA este literatura digitală, online și gratuită. Acest sens elimină barierele de preț, dar nu și pe cele de permisiune. Pentru alții, OA este literatura digitală, online, gratuită, fără copyright și

restricții de acordare a licențelor. Această abordare îndeplinește atât barierele de preț, cât și pe cele de permisiune. Cel mai des OA este abordat în primul sens, în timp ce definiția BBB descrie OA în cel de-al doilea sens.

Astfel, Accesul Deschis este accesul gratuit la literatura de cercetare, la copiile online ale articolelor de revistă recenzate (peer-review) și lucrările conferințelor, precum și la rapoartele tehnice, teze și documente de lucru. În majoritatea cazurilor, nu există restricții de acordare a licențelor cu privire la utilizarea lor de către cititori. Prin urmare, publicațiile pot fi utilizate în mod liber pentru cercetare, instruire și în alte scopuri.

Este semnificativ că politicile promovate prin intermediul declarațiilor internaționale nu sunt limitate din punct de vedere geografic, dar se referă la toate țările din lume. Acest lucru poate fi remarcat datorită activităților desfășurate nu doar în Europa, dar și în alte colțuri ale lumii [4].

Ideea Accesului Deschis a fost susținută de mai multe asociații internaționale de cercetători, editori, bibliotecari, cum ar fi SLA (*Special Libraries Association* – Asociația Bibliotecilor Specializate), IFLA, CILIP (*Chartered Institute of Library and Information Professionals* – Institutul pentru bibliotecari și specialiști în informare), SPARC (*Scholarly Publishing and Academic Resources Coalition* – Coaliția Editorilor Științifice și a Resurselor Academice), LIBER (*Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche* – Liga Bibliotecilor Științifice din Europa), EIFL (*Electronic Information for Libraries* – Informația Electronică pentru biblioteci) și altele. Programul special al EIFL promovează dezvoltarea unei rețele globale de reviste și arhive cu acces deschis.

Politicile naționale privind accesul deschis la cunoștințe științifice și patrimoniul cultural au fost, de asemenea, confirmate prin Declarațiile aprobate la nivel de țară:

Ucraina, Lituania, Salvador, Brazilia, China, Australia etc. [5].

În prezent, tot mai multe grupuri și centre de cercetare, universități, asociații, agenții finanțatoare, edituri elaborează politicile lor instituționale privind accesul deschis. Acum politicile instituționale se elaborează pentru trei tipuri de organizații: instituții de cercetare științifică (universități, laboratoare, departamente); agenții de finanțare a cercetărilor științifice; editori de reviste științifice. Pentru fiecare tip de organizație sunt create registre ale politicilor OA.

Pentru a asigura Accesul Deschis la literatura științifică în măsură egală sunt susținute două strategii complementare: *autoarhivarea (self-archiving)* și *revistele pe bază de acces deschis (open access journals)*.

Prima strategie, numită Calea Verde (*Green Road*), este autoarhivarea. Ea prevede plasarea publicațiilor electronice (atât a lucrărilor editate, cât și a nonpublicațiilor) în arhivele electronice deschise, susținute de instituțiile de cercetare, învățământ și cultură. Aceste arhive sunt numite arhive ale publicațiilor electronice sau depozite (repozitorii) instituționale. Arhivele pot aparține organizațiilor (universităților, instituțiilor de cercetare, laboratoarelor) sau pot fi organizate după principiul tematic (economie, matematică, biblioteconomie și știința informării etc.). Autorii au dreptul să-și autoarhiveze lucrările fără nicio restricție, există doar anumite condiții privind autoarhivarea post-printurilor.

Inițiativa Arhivelor Deschise este pe larg susținută în diverse țări. Conform datelor *Registrului Arhivelor cu Acces Deschis (ROAR, Registry of Open Access Repositories)*, la începutul anului 2011 în lume au fost înregistrate aproximativ 2107 de arhive cu acces deschis din 87 de țări, iar în *Directoriul Arhivelor cu Acces Deschis (DOAR, Directory of Open Access Repositories)* sunt înregis-

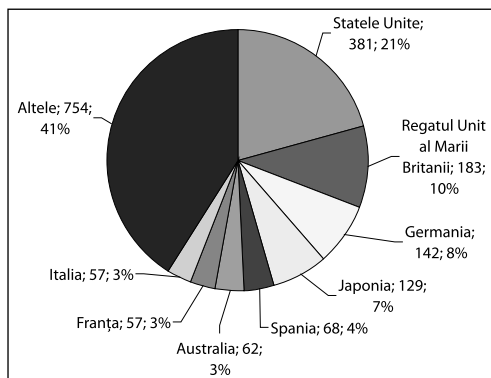

Figura 1. Repartizarea repozitoriilor după țări (datele OpenDOAR)

trate 1833 de arhive, dintre care 82% sunt instituționale, 12% – tematice, 4% – agregatoare și 2% – guvernamentale.

Aceste colecții electronice facilitează prelucrarea conținutului digital pentru crearea materialelor didactice online, cărților electronice etc. Lideri în organizarea arhivelor cu Acces Deschis sunt SUA cu 381 de arhive, Marea Britanie cu 183, Germania cu 142, Japonia cu 129 (figura 1). În aceste țări practic toate universitățile au arhive cu acces deschis. Republica Moldova are doar o resursă înregistrată în DOAR – *Tezele depuse la Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare*.

Arhivele digitale au o importanță foarte mare și un rol în creștere pentru a mări vizibilitatea cercetărilor universitare și a savanților universitari, ceea ce influențează ratingul instituției. Această concluzie este susținută de rezultatele recente, obținute în mod independent de către mulți cercetători: articole în versiunea publicată, la care autorii au oferit acces deschis pe internet prin abonare și care au fost obținute prin autoarhivarea versiunii finale a articolului, sunt descărcate și citate de două ori mai des decât articolele care nu sunt în acces deschis [6].

Printre alte beneficii ale accesului deschis menționăm un acces mult mai larg al

utilizatorilor la aceste publicații, posibilități mai simple de regăsire a textelor relevante, un număr mult mai mare de cititori, integrarea cu bazele de date științifice globale, lichidarea izolării științifice și mai multe oportunități pentru proiecte de cercetare comune.

Dacă abordăm arhivele instituționale din perspectiva universităților trebuie menționate mai multe avantaje: acumularea, depozitarea, distribuirea și asigurarea unui acces durabil, permanent și de încredere la cercetările savanților, ale cadrelor didactice și ale studenților universității; softurile care permit de a posta ușor rezultatele cercetărilor în cadrul arhivelor electronice sunt de încredere și bine organizate; asigurarea accesului deschis la materialele de cercetare, arhivarea acestora și păstrarea lor (atât conservarea materială a e-publicației, cât și stabilitatea în e-identificare), precum și garantarea ireversibilității e-publicației.

Totuși, există și opinii contrare, care susțin că așteptările prea euforice din partea depozitelor digitale universitare nu s-au adeverit. Cu toate acestea, arhivele instituționale măresc credibilitatea, prestigiul universităților în lumea științifică și, prin urmare, ale ratingului universității, fapt dovedit de numeroase studii, inclusiv de datele statistice [7].

A doua strategie, revistele electronice științifice cu acces deschis (*open access publishing*) – Calea de Aur (*Golden Road*) dezvoltă modele alternative de publicare a lucrărilor științifice, a revistelor științifice, materialelor conferințelor. Revistele electronice, de asemenea, efectuează expertiza textelor și publică în acces deschis doar materialele aprobate. Cheltuielile pentru revistele electronice sunt constituite din costul recenzării, pregătirea manuscrisului pentru plasarea pe server. Pentru finanțarea acestor modele sunt atrase investițiile organizațiilor, instituțiilor de cercetare și

DOAJ DIRECTORY OF OPEN ACCESS JOURNALS

SPARC EUROPE AWARD 2009
For Outstanding Achievements in Scholarly Communications

Find Journals Journals from Moldova

New titles 1 journals from Moldova - Total number in 2011

Find articles

Suggest a journal

About Computer Science Journal of Moldova
ISSN: 15614042
Subject: Computer Science
Publisher: Academy of Sciences of Moldova
Language: English
Keywords: discrete mathematics, software, computing, artificial intelligence
Start year: 1993
Added to DOAJ: 2009-01-23 11:58:14

Long term archiving 1 journals from Moldova - Total number in 2011

Membership

Feedback

For journal owners

Figura 2. Înregistrarea revistei OA Computer Science Journal of Moldova la DOAJ

ale universităților. În unele cazuri (ce se întâmplă mai rar), redacțiile revistelor stabilesc pentru autori sau sponsori (finanțatori) o taxă pentru prelucrarea publicațiilor aprobate pentru plasarea în formatul electronic.

În cadrul primei Conferințe pe problemele comunicării științifice (*Nordic Conference on Scholarly Communication*), care s-a desfășurat la Lund – Copenhaga, în octombrie 2002, a fost anunțat că va fi creat *Registrul Revistelor cu Acces Deschis (DOAJ)*, menținut de către Universitatea din Lund (Suedia). Inițiativa a fost susținută de Institutul pentru Societatea Deschisă (Open Society Institute) și de Biblioteca Publică Științifică (Public Library of Science – PLoS). Actualmente în DOAJ sunt înregistrate 5971 de reviste, dintre care 2/3 sunt înregistrate în *Ulrich's Periodicals Directory*¹

¹ Ulrich's Periodicals Directory este o sursă standard de informații cu privire la toate tipurile de periodice, care conține informații de bază despre peste 200 000 de reviste. Utilizând caracteristicile sale de căutare, este posibil de a extrage date despre aproximativ 25 000 reviste științifice / academice.

(*Directorul periodicelor Ulrich*) [8]. Din cele 5443 de reviste înregistrate în DOAJ, 2546 de reviste reflectă informația full text la nivel de articole (12.01 2011) [9]. Acest serviciu înregistrează reviste academice din 110 țări și publicate în 50 de limbi. Cel mai mare număr de reviste revine SUA – 1165; Brazilia are 542, Marea Britanie – 485, iar Moldova are doar o singură revistă – *Computer Science Journal of Moldova*, editată de Institutul de Matematică și Informatică al Academiei de Științe a Moldovei, care a fost înregistrată în 2009 (figura 2). Revista oferă acces deschis la toate articolele publicate în perioada 1993-2010.

Numărul revistelor cu acces deschis este în continuă creștere, evoluează foarte rapid noi modele de publicare cu scopul de a lărgi numărul de utilizatori și de a oferi noi modalități de acces (figura 3). Suținătorii OA argumentează că datorită accesului deschis influența revistelor se va manifesta prin sporirea numărului de cititori. În același timp, alți specialiști consideră că, pe termen lung, calitatea revistelor cel mai bine este susținută prin modelele tradiționale.

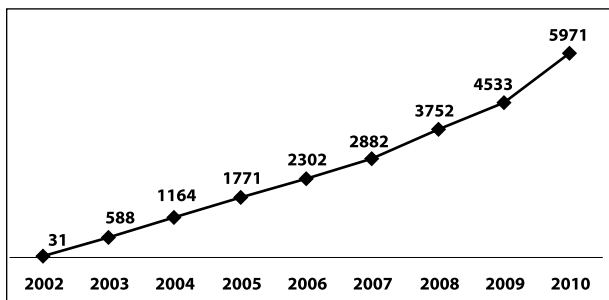

Figura 3. Dinamica înregistrării revistelor OA în DOAJ (2002-2010)

Deja s-a menționat că sistemul actual de editare nu mai poate satisface necesitățile cercetătorilor privind accesul neîngrădit la rezultatele cercetărilor altor savanți, ale fondatorilor privind vizibilitatea și diseminarea rezultatelor cercetării, precum și ale potențialilor utilizatori privind accesul la rezultatele cercetărilor. În acest scop sunt dezvoltate diferite modele de acces la informația științifică.

Brian Whitworth și Roba Friedman sugerează că pentru constituirea unui sistem de schimb al cunoștințelor este necesar de a implementa anumite cerințe academice: dezvoltarea inovatoare, discriminarea calitativă, difuzarea eficientă, participarea democratică și competența autorilor [10].

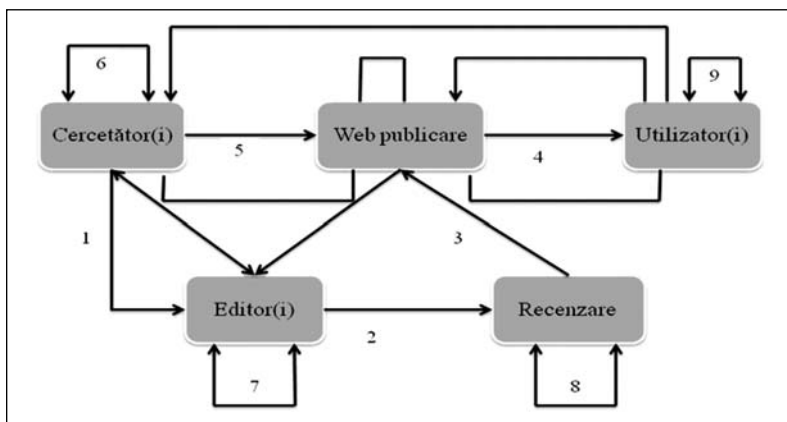

Figura 4. Fluxul informațional democratic (modificat după: Whitworth, B. & Friedman, R. Part II, 2009)

Considerăm că realizarea acestui obiectiv este posibilă prin acceptarea strategiilor OA care modifică modelul comunicării științifice nu doar la nivel de eliminare a restricțiilor de acces, dar și „reinventează publicarea academică ca un sistem democratic deschis pentru schimbul de cunoștințe” [11]. Modelul propus de B. Whitworth și R. Friedman respectă această cerință academică (figura 4).

Autorii modelului respectiv consideră că, spre deosebire de modelul tradițional de comunicare științifică, în modelul democratic autorii pot trimite editorului articole în mod neoficial (1), pe care, la rândul său, le solicită recenzentul (2) să aprecieze (să recenzeze) articolul (3), influențând astfel lectura cititorului (4). Dar, în același timp, autorii pot transmite articolul direct utilizatorului (5). În această schemă rolul editorului și recenzentului constă în „ghidarea către cunoștințe” [8, 5]. Acest model oferă o serie de opțiuni de comunicare între actorii procesului comunicațional de același gen (autor = autor - 6; editor = editor - 7 etc.), dar mai oferă și anumite opțiuni pentru autor de a stoca informații

(de exemplu, într-un depozit electronic) și pentru utilizatori de a selecta informația din resurse accesibile în rețea (de exemplu, reviste OA). Însă, principalul efect al schimbului de cunoștințe într-un sistem democratic este fluxul tot mai mare de cunoștințe.

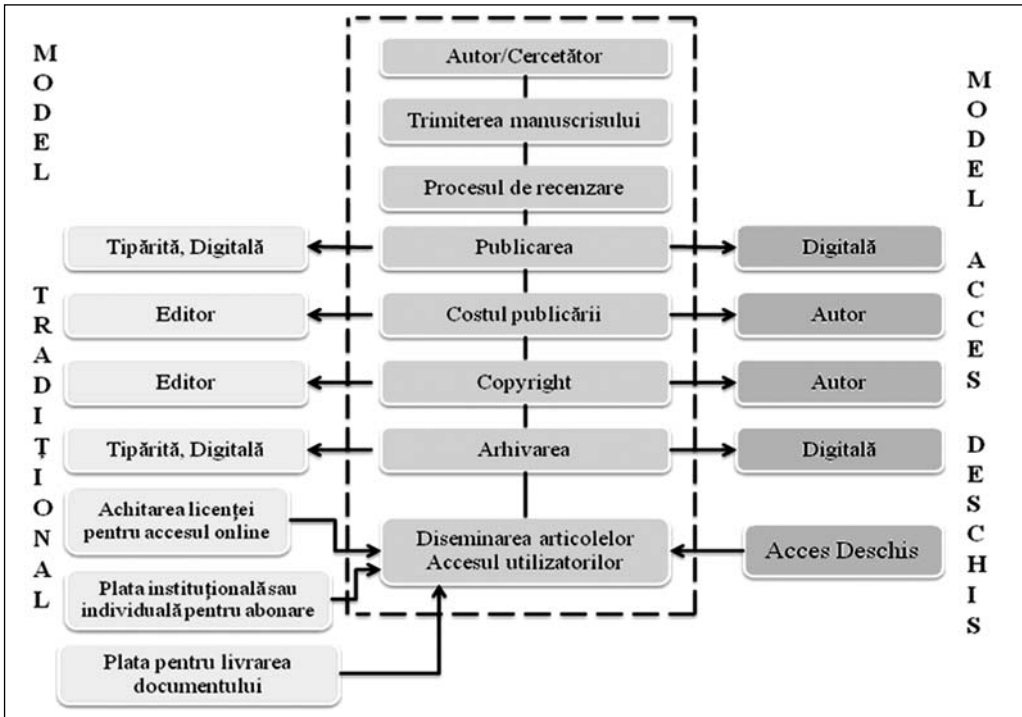

Figura 5. Diferența dintre modelul tradițional de comunicare științifică și modelul OA

Analiza structurii modelului tradițional de comunicare științifică și a modelului bazat pe accesul deschis ne permite să constatăm o serie de diferențe la etapa de achitare a costului publicării, deținerea dreptului de autor, arhivare, acces la informație și diseminare (figura 5). Astfel, în modelul tradițional costul publicării este achitat de editor, copyrightul, de asemenea, îi aparține editorului. În modelul OA autorul este atât posesor de copyright, cât și plătitor pentru costul publicării. La nivelul realizării funcției de arhivare, de asemenea, sunt deosebiri care prevăd diferențe formate pentru păstrarea informației științifice. În modelul tradițional informația științifică este publicată, stocată și arhivată atât în formatul tipărit (în reviste tradiționale și biblioteci tradiționale), cât și în formatul digital (reviste electronice, biblioteci digitale). În modelul OA atât pu-

blicarea, cât și stocarea pe termen scurt și arhivarea pe termen lung sunt doar în formatul digital (reviste electronice, servere de preprinturi, agregatoare, biblioteci digitale, arhive electronice). Cele mai mari diferențe sunt remarcate la nivelul diseminării informației și al accesului utilizatorilor. Astfel, modelul OA prevede un acces gratuit, liber, fără restricții sau bariere. În modelul tradițional accesul la informația științifică este contracost, care se achită fie de instituția prestatoare de servicii (bibliotecă) pentru licența de acces și abonarea la reviste, fie de către utilizator – pentru licență, abonare sau livrarea documentului.

În concluzie, este necesar să menționăm următoarele avantaje posibile ale Accesului Deschis:

(a) **avantaj general:** avantajul rezultă din citarea articolelor care devin disponi-

bile pentru publicul ce nu a avut mai înainte acces la aceste articole;

(b) **avantaj precoce**: cu cât mai devreme un articol este accesibil pentru comunitatea științifică, cu atât mai repede ar putea fi citat acest articol la nivel mondial;

(c) **selecție influențată**: autorii au opțiunea de a plasa în accesul deschis articole de o calitate mai înaltă decât articolele de o calitate mai joasă;

(d) **avantaj de calitate**: articolele calitative câștigă mai mult de la Accesul Deschis, deoarece acestea sunt mai des citate în comparație cu articolele de o calitate mai joasă [12].

De asemenea, menționăm că Accesul Deschis servește intereselor multor grupe:

- ✓ **autorilor** – în comparație cu orice reviste bazate pe abonare, indiferent de faptul cât de prestigioase sau populare ar fi ele, Open Access oferă autorilor posibilități mult mai mari de a răspândi în toată lumea publicațiile sale științifice. Open Access mărește atât vizibilitatea, cât și impactul lucrărilor științifice;
- ✓ **cititorilor** – Open Access le oferă acces fără bariere la literatura de care ei au nevoie pentru cercetările proprii, cititorii nefiind constrânși de bugetele bibliotecilor unde ar putea avea acces privilegiat;
- ✓ **profesorilor și studenților** – Open Access oferă atât celor bogăți, cât și celor săraci condiții egale privind accesul la resurse și exclude necesitatea de a obține permisiunea pentru reproducerea sau distribuirea conținutului publicațiilor;
- ✓ **bibliotecilor** – Open Access soluționează problema crizei prețurilor pentru revistele științifice. Accesul Deschis, de asemenea, servește intereselor bibliotecii și prin căi indirecte. Bi-

bliotecarii ajută utilizatorii să găsească informația de care aceștia au nevoie, indiferent de limitele stabilite de buget privind colecțiile bibliotecii. Bibliotecarii din universități ajută facultățile și colaboratorii acestora să-și mărească impactul lucrărilor științifice, prin aceasta contribuind la creșterea ratinului de cercetare al universităților;

- ✓ **universităților** – Open Access mărește vizibilitatea facultăților și a instituțiilor, reduce cheltuielile pentru reviste și avansează misiunea lor în împărțirea și diseminarea cunoștințelor;
- ✓ **revistelor și editorilor** – Open Access face articolele lor mai vizibile, cu șanse mai mari de a fi descoperite, regăsite și de a fi utile. Dacă o revistă bazată pe metoda de abonare oferă accesul deschis la o parte din conținutul ei (de exemplu, articole selective dintr-un număr sau toate numerele deja trecute de actualitate etc.), atunci această revistă poate să-și folosească vizibilitatea ei sporită pentru a atrage toate beneficiile plus abonarea. Dacă o revistă permite Open Access prin arhivarea post-printurilor, atunci ea are un avantaj în atragerea autorilor, în defavoarea revistelor care nu permit arhivarea post-print;
- ✓ **agențiilor finanțatoare** – Open Access mărește returnarea investițiilor lor în cercetare, făcând rezultatele unei cercetări finanțate mai larg disponibile, mai ușor de descoperit, mai ușor de regăsit și mai utile. Accesul Deschis servește și agențiilor publice finanțatoare, oferind acces public la rezultatele cercetărilor finanțate public;
- ✓ **guvernelor** – guvernele beneficiază de Accesul Deschis în toate felurile, în aceeași măsură în care beneficiază și agențiile finanțatoare. Accesul Deschis, de asemenea, promovează de-

mocrația prin diseminarea informației guvernamentale cât se poate de rapid și de vast;

- ✓ **cetățenilor** – Open Access le oferă acces la cercetările recenzate (majoritatea lor nu sunt disponibile în bibliotecile publice) și acces la cercetările care deja sunt finanțate din banii publici, din impozite. De asemenea, Accesul Deschis ajută indirect cetățenii prin faptul că acordă susținere informațională cercetătorilor și altor persoane care se folosesc de rezultatele cercetărilor.

Referințe bibliografice

1. Orsdel, Lee Van; Born, Kathleen. Periodicals Price Survey 2004: Closing in on Open Access. In: Library Journal [online]. 2004, nr. 7 [citată 12.01.2011]. Disponibil: <http://www.libraryjournal.com/article/CA408358.html>
2. Panitch, Judith M.; Michalak, Sarah. The serials crisis: A White Paper for the UNC-Chapel Hill Scholarly Communications Convocation [online]. 2005 [citată 12.01.2011]. Disponibil: <http://www.unc.edu/scholcomdig/whitepapers/panitch-michalak.html>
3. White, S.; Claire, C. Trends in Scholarly Journal Prices 2000-2006. In: Library Review. 2008, vol. 57, nr. 2, pp. 162-165.
4. Țurcan, Nelly. Politicile accesului deschis. În: Studia Universitatis. 2010, nr. 3 (33), pp. 41-56.
5. Țurcan, Nelly. Politicile Accesului Deschis în țările în tranziție. În: Biblio Scientia. 2009, nr. 1-2, pp. 27-41.
6. Harnad, S. (2006) Maximizing Research Impact Through Institutional and National Open-Access Self-Archiving Mandates. In: Proceedings of CRIS2006. Current Research Information Systems: Open Access Institutional Repositories. Bergen, Norway. Jeffrey, K., Eds. [online]. 2006 [citată 12.01.2011]. Disponibil: <http://eprints.ecs.soton.ac.uk/12093>
7. Webometrics Ranking web of World Universities [citată 12.01.2011]. Disponibil: <http://www.webometrics.info/about.html>
8. Björk, Bo-Ch. et al. Open Access to the Scientific Journal Literature: Situation 2009 / Bo-Christer Björk, Patrik Welling, Mikael Laakso, Peter Majlender, Turid Hedlund, Guđni Guđnason. In: PLoS ONE [online]. 2010, vol. 5, nr. 6 [citată 12.01.2011]. Disponibil: <http://www.plosone.org/article/info:doi/10.1371/journal.pone.0011273>
9. Directory of Open Access Journals [citată 12.01.2011]. Disponibil: <http://www.doaj.org>
10. Whitworth, B.; Friedman, R. Reinventing academic publishing online. Part II: A socio-technical Vision. In: First Monday [online]. 2009, vol. 14, nr. 9 [citată 12.01.2011]. Disponibil: <http://firstmonday.org/htbin/cgiwrap/bin/ojs/index.php/fm/article/view/2642/2287>
11. Whitworth, B.; Friedman, R. Reinventing academic publishing online. Part I: Rigor, Relevance and Practice. In: First Monday [online]. 2009, vol. 14, nr. 8 [citată 12.01.2011]
12. Swan, A. The Open Access citation advantage: Studies and results to date: Technical Report [online] / School of Electronics & Computer Science, University of Southampton. 2010 [citată 12.01.2011]. Disponibil: http://eprints.ecs.soton.ac.uk/18516/2/Citation_advantage_paper.pdf